

[0372]

FAN TAELEN TONGSLACH

1. *rim* n. 'kastboerd'

Foar Jan Wybenga en Roel Oasterhof, myn paedwizers oer de Tsjonger yn augustus 1957.

Foar mij as Grouster wie *rim* in folslein ûnbikend wurd, oant myn snoar, dy't har tael leard het op 'e Gerdyk, it bij ús yn 'e hûs brocht. Wij sille it wol heechhertich skikt hawwe bij al dy oare wurden dy't wij bij har frjemd en gjin goed Frysk achten, lykas *an, gang, lief, (ik bin juster) kwam*, ensfh. Lettere stúdzje het makke dat ik myn snoar taelkundich mei oare eagen bigongen bin to sjen, ja, faeks wol tankber wêze mei dat se mij, sûnder it to wollen, as ien fan de earsten bisef bijbrocht het oer it forskaet yn de ienheit, oer it plak fan de tongslach yn de tael.

Myn snoar brûkte *rimmen* foar hwat wij '(kast)buorden' neamden. Sa brûke de Gerdykster skriuwer Sjoerd van der Schaaf yn *Abbingawâld* (Snits, 1947) s. 133, en de op it Hearrenfean opgroeide Ypk fan der Fear yn har Siefkesoersetting *It wurdt skielk wer simmer* (Drachten, 1954) s. 165 it ek. *De Pompeblêdden X* s. 8. jowe it foar Aldskoat. Dat is, leart Waling Dykstra syn wurdboek ús, mar ien fan de bitsjuttingen. Hij set it etymon yn 'e Súdeasthoeke en jowt as meartal *rimmen*, „ook wel *riemmen*” [rjImm], forlytsingswurd *rimke*. Bij syn *riemmen* liket dus gjin iental *riem* en gjin forlytsingsfoarm *riemke* [rjImkə] to hearren. Us ûndersyk smiet wol in inkele kear *rjim* op. Yn hoefier at hjir it wurd *riemme* [rjImə] ús wurd *rim* parten spile het, wyt ik net. Dêrfoar soe men klearrichheit hawwe moatte oer de grinzen fan dat *riemme* mei syn farianten *riem* en, sa't to Grou bygelyks sein wurdt, *rym*.

Boppedat jowt *FriW* ek de ôflieding *rimming* 'arksouder', in gearstal fan latten, dêr't it losse boere-ark op lizze kin, en dêrnêst - mei in oare lûding èn bitsjutting! - *riemminge* [rjIməŋə], de dwarshouten ter verbinding van het ingeheidde paalwerk, bij zeeweringen en andere waterwerken". Ynsté fan *riemminge* kin men ek *riemmen* sizze, en nêst dat lêste komt ek *rimmen* foar, sa't Joast Halbertsma yn syn *Lexicon Frisicum B*, s. 23-24 opjowt, mei de bitsjutting „dwarshouten waaraan de zeepalen met *rongen*, grote ijzeren bouten vastgenageld worden om ze in onwrikbaar verband verenigd te houden”¹. Ut Halbertsma syn foarm dy't yn dy bitsjutting anno 1968 noch bikend is to Hylpen (1 99', 1), Koudum (m 99', 1), Molkwar (m 99', 2) en to Aldemardum (m 100', 7), docht wol bliken dat oan it forskil yn lûding gjin forskil yn bitsjutting fêst hoecht to sitten. Fan *rimming* 'arksouder' jowt Dykstra net de streek fan foarkommen op; syn opjefte stamt út in hânskrift fan de Frjentsjerter Paulus Scheltema (1752-1835) en is as sadanich it âldste fynplak fan de hjir neamde foarmen.

¹ M. Oasterhout wiisde mij op nû. 1182 út it Eysinga-Vegelin-argyf (RA Ljouwert), op 2.4.1796 to Balk ûndertekene troch opsichter B. Beerents, dêr't *rim* yn dizze bitsjutting, ek as namme fan de houtsoarte, brûkt wurdt: „... ik had ook rim gekeurt ... ; ... een stuk rim; ... in midden vant rim ...” ensfh.

Under *rim* stiet ek de gearstalling *potrim* `amerrak'. Fierders kin *rim*, docht bliken, in `hearamt' wêze. Sa komt it ek foar yn de troch Tj.W.R. de Haan yn *Driem. Bladen V* (1953) s. 68-81 publisearre kladlist fan de Grinslander D.F.J. van Halsema (1736-1783). Van Halsema het *rim* dêr gjin goed Ommelanders achte, it wurd is trochkrast, oars as yn syn lettere list (forl. G.W. Nanninga yn *Driem. Bladen XX*, 1968, s. 161), dat hij het it earne heard en wij soenen jerne wite wolle hwêre. Aerdich is, dat *rim* en *ramt* (Biltsk *raamt* hegerop bisibbe wurden binne. Oanslutend bij it Grinslânsk hearde ik fan autochtoanen to Ingwierrum en Kollumerpomp resp. *remmen* en *rimmen* foar jirpelrechjes, F. J. de Boer brûkt it yn *Skiednis fan de lege feanterij yn Opsterlân en Smellingerlân* (1954) s. 31 as turfgraverswurd, ek gjin unicum sa't we sjen sille.

Ut ús Middelfrysk is it wurd, foarsafier mij bikend, net oerlevere. Foar it Sealtersk jowt Kramer *rim* foar `draechhouten ... f. dak'. Löfstedt bisprekt de Noardfryske sibben yn *Ndd. Mitt.* 23 (1967) s. 54. Hij set in great fraechteken bij Holthausen syn Aldfryske gearsetting *wa-* of *weterrim*, dy't `wetterkant' bitsjutte soe. Losweakke út dy gearsetting is it grif bilânne yn G.A. Nauta syn *Oudfriesche woordenlijst*, dy't yn 1926, in jier letter as Holthausen syn *Altfriesisches Wörterbuch*, forskynde. Sont het *rim* opgong makke yn etymologyske wurdboeken as Van Haeringen syn *Supplement op 'Franck-Van Wijk'* (op *rand*) en it *Altnord. etym. Wtb.* fan Jan de Vries (op *rim*). Dat skuort allegearre net út dat nimmen oant nou ta in biwiisplak fan Aldfrysk (-)*rim* bijbringe kind het en sa lang nim ik jerne de ûnderstelling oer dy't Oasterhout mij oan 'e hân die, nml. dat *wa-* of *weterrim* in forlêzing is út de moai faek foarkommende gearstalling *wa-* of *weterryn* `weterrin', sa't dat bg. foarkomt yn oarkunde nû. 87 (út 1505) yn Eekhof syn *Oorkonden der geschiedenis van het Sint Anthonij-Gasthuis te Leeuwarden I*. Eekhof lies *watterryn*, Sipma effen diplomatysker *watter ryn*.

It Eastfrysk het neffens Ten Doornkaat Koolman *rim of rîm* "Wall (einfassung), bz. Rand, Ring, Ein- and Umfassung eines Grundstücks", *rim* allinnich foar "Fussbalken eines Dachstuhles . . . , Längsbalken". Yn it Grinslânsk kin *rem* of *rim* neffens Ter Laan in `richel' of `rechje' bitsjutte, sa't dy ûntsteane bij (ûnderskate wizen fan) ploegjen. Fierders is *rem* in `list op in muorre of biskot om der kopkes ensfh. op to setten', yn it Westerkwartier in `plankje om hwat op to setten'. Us korrespondinte foar Zuurdiek (f 5,3), dat yn de Marne leit, koe *rem* as `planke yn in kelder'. Yn 'e twadde printinge fan syn *Nw. Gron. Woordenboek* (1952) jowt Ter Laan ûnder *rim* (*rimme, rem*) as 5° noch de bitsjutting "verhoging in de keldervloer om er de melktienen op te zetten", in `skræch' dus. In Grinslânske korrespondint út Beem (g 6,5) brûkt *baank* foar dat bigryp, ien út Warfum (f 6,2) *stelz*. Ter Laan syn op himsels net ûnoannimlike bineaming koe yn Grinslân oant nou ta allinnich as *rem* foar Warfhuzen (f 5,2) en Zuurdyk (f 5,3) wiermakke wurde; yn in molkenkelder is in *rim* yn Grinslân dus wol hiel hwat oars as yn Fryslân, sa't we straks sjen sille.

It wurd *rim*, yn hokker bitsjutting of lûding dan ek, is net biheind ta it Frysk of ta tongslaggen mei in dúdlik Fryske ûnderlaech. Pokorny jowt yn syn *Idg. etym. Wtb.* s. 864, lykas Johannesson yn syn *Isländ. etym. Wtb.* s. 723-724, ûnder *rem* de romte fan foarbylden út oare Germaenske talen. Onions jowt

foar it Ingelske *rim* `rânne' ek de bitsjutting 'felling' en hellet út it Aldingelsk ús nou hast poëtysk tahearrende gearsettingen oan as *dægrima* `lemieren' en *tōprima* `toskfleis'. Hij wiist ek op it Aldnoarske *rimi* 'forheging yn it lân', "of which no other cognations are known", mar hoe dan mei Ter Laan syn 6°, de Feankoloniale bitsjutting "rug in 't land"? It Aldnoarsk het dêrnjonken ek *rim* 'list, rânne', bij skippen foaral ek hwat wij bij in skip in 'boeisel' neame. Yn it Deensk is *rem* in bikende timmermansterm, dy't it *Nudansk Ordbog* (útj. 1964) ôfliedkundich yn forbân bringt mei *rem* `riem(me), rym', hwat dus liket op 'e sitewaasje yn ús Frysk. Neffens Hj. Falk yn *Wörter und Sachen IV* (1912) s. 54 is *remmen* "die Seitenbretter eines Schiffs" yn it Leechdútsk liend út it Noardgermaensk, wylst *rimmen* "die Querbalken an der Beschälung oder Bekleidung eines Deichs" (forlykje foar beide *Bremisch-Niedersächsisches Wtb. III* 1768) de foarm mei de echt-Leechdútske lûding wêze soe. Bliuwende bij it Leechdútsk (-yn-de-romste-bitsjutting) moat Kiliaen (1599³) syn *remme* (*rem* yn forâldere Hollânsk neffens it *WNT*) „tabula sive tegmen costae navis" neamd wurde. Moatte wij ôfgeande op hwat ús út oare wurdboeken en út ús eigen ûndersyk (sjoch it kaertsje) bikend is, Kiliaen syn ierdrykskundige oantsjuttingen bij dat *remme* sa bigripe dat „tabula" (= `boerd' ensfh.) slacht op 'e Sikrambryske kontreijen (Gelderlân, Gulik en Kleef) en "tegnum costae navis" (= `boeisel' ensfh.) thúsheart yn Saxonia (= rûchwei Noard-Dútsklân?) De boarne fan de oantsjutting "Sax." is net wis (sjoch G. de Smet yn *Ndd. Jb.* 82, 1959, s. 186). As `kastboerd' fine wij *rim* yn J. Gunning syn wurdboek fan Kampen en omkriten, mei de oantsjutting "niet K[ampen]." Yn 'e turfgraverij fine wij *rimme* yn de Feankoloanjes en 't Aldamt (Ter Laan), yn 'e turfgraverij èn as 'list om hwat op to setten' yn Runen (Sassen, s. 41) en 't Friezenfean (Entjes, *Die Mundart des Dorfes Vriezenveen*, diss. Münster Wf., 1969, s. 153). Yn (Noard- en Súd-) Hollân komt *rem* neffens it *WNT* foar yn in bitsjutting dy't net wanlyk is oan guon Nijnoarske², en dy't Boekenooen foar de Saenstreek omskriuwt as „hek met gaten waardoor de dieren hun kop kunnen steken, om uit den bak te drinken die daarvoor staat". Dat „hek" stiet „in het front van het hok en dient tot afsluiting". Mei dat *rem* koe it Hollânske *remming(werk)*, to sjen oan de oerienkomst yn bitsjutting mei Frysk *r(j)immen-r(j)imminge*, wol ris earder gearhingje as mei it tw. *remmen*, sa't it *WNT* ha wol. Ut it Heechdútsk is *rim* of in rjochtstreekse fariant dêrfan net bikend.

Nei dizze omgong en trochtocht tobek nei it Frysk. Ik haw mij biheind ta it bigryp kastboerd. It is net ûnmooglik dat it Dialekteburo to Amsterdam it hiele bigripekompleks fan *rim*, *rimming*, *rjimming* en fierdere lûdfariaesjes nochris ôffreget. To sjen oan de wurdboeken sil sa'n ûndersyk yn Belgje net folle opsmite. Yn Nederlân binne de neamde wurden ek net algemien, dat foar hwa't der aerlichheit oan het, sit "der grif in stúdzje yn. Hwat hjir folget, mei tsjinje as in lytse foarjefte ta sa'n stúdzje. De fragen, dy't bliuwe nei dizze foarstúdzje, binne yn alle gefallen dy fan de spried fan *rim* yn oare bitsjuttingen as `kastboerd' en fan de ôfliedingen fan *rim*; hwer binne *rim(ming)* en farianten âld, hwer jong (jong sil *rim* bg. wêze yn 'e feanstreken), hoe is de ûntjowingsforhâlding tusken de semantyske tapassingen?

2 Forlykje Ivar Aasen, *Norsk ordbog* (1918⁴) op *rem* f. en op *rim* (mt. *rimar*).

Foar it kaertsje ³ is in fragmint nommen fan de *TONAG*-grounkaart, hjir en dêr útwreide mei in pear plakken. Plakken sûnder (bitroubere) opjefte steane as stippen op 'e kaart. Fan Fryslân is nei it noarden ta ek it materiaal yn kaart" brocht dat foar de bigrinzing fan it wurd dêr't it hjir om giet, net direkt fan bilang wie. Nei it easten, suden en westen bin ik net fierder gongen as de swetten fan de *rim*-konsintraasje. Dêrbûten foelen bihalven Aldemardum (m 100,7) boppe al neamd, Adorp (g 6,4) en Erica (o 8,5), opjeften dy't ik yngeand kontrolearre haw. It die dêrbij bliken dat *rim* 'kastboerd' yn 'e gemeente Emmen ek fierders noch wol bikend wie. Hie it wurd suggerearre west yn 'e fragelist fan Amsterdam, dan hiene we faeks in folsleiner byld krigen fan de spried.

It brûkte materiaal is tredderlei:

1° eigen, yn 1956-'57 mounling sammele opjeften yn 'e provinsje Fryslân, allegearre fan autochtoanen;

2° eigen, yn 1963 skriftlik sammele opjeften bûten de provinsje Fryslân wei oant en mei de baen *o*, fan autochtoanen en yn guon plakken (f 5,4 – 5,6; g 4,8; m 4,5 – 4,9; n 2,8; o 5,1) fan 'formindere' autochtoanen (ljouwe hwaens berteplakken at yn deselde gemeente leinen as de plakken dêr't se foar opjoegen); de frage wie: „Hoe wordt (werd) in Uw woonplaats van ouds genoemd /... / een kastplank („rim, bret, . . .)““;

3° yn 1948 skriftlik sammele opjeften fan it Dialektburo to Amsterdam foar de banen *p* oant en met *s*, faeks net allegearre fan autochtoanen, mar wol fan korrespondinten dy't to Amsterdam foar bitrouber houden wurde; de frage (list 16, frage 12) wie: „Hoe noemt men een plank in een kast?“.

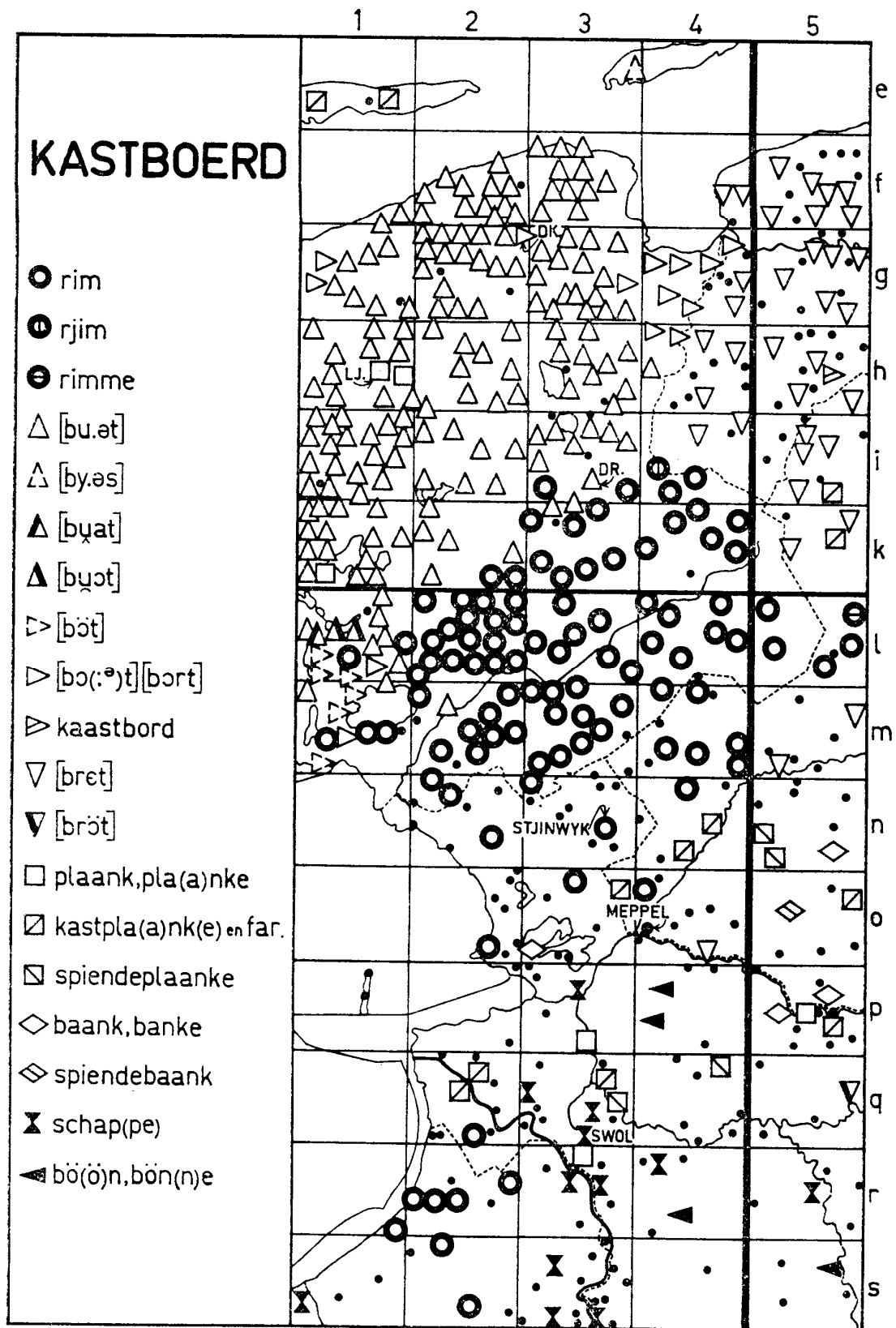
Ik haw de ûnder 1° en 2° neamde gebieten net oanfolje wold mei Amsterdammer opjeften om elke sône alteast út ien soarte fan materiaal bistean to litten. Mar it is fan bilang om mei to dielen dat de Amsterdammer fragelisten yn de earste beide gebieten ek *rim* ta andert krigen foar de plakken i 2,7-3,7; k 2,2; l 1,6-1,7-5,4; m 1,4-4,3; n 2,2-2,5-2,7-3,7-3,9; o 2,2-2,3-3,5 en *rimme* yn l 5,3; m 5,4 en n 4,3; bûten it op ús kaertsje ôfbylde gebiet noch *rim* foar Erica (o 8,5). Dêr kinne dan noch bijteld wurde seis *rim*-opjeften út myn eigen skriftlik materiaal fan net-autochtoanen en sadwaende ek net yn kaart brocht, nml. foar m 5,1-5,8; n 2,4-2,6-3,8 en bûten de kaart h 6,12.

Yn inkelde gefallen waerden foar itselde plak twa forskillende wurden opjown. Hwat mij as it âldste foarkaem, is dan foar kar nommen.

Rim mei syn farianten is op ús kaertsje it wurd der't it om giet. Heeroma stelt yn *Het West-Overijsselse taallandschap* (Akademie-dagen VIII, 1955, s. 83 fêst dat West-Oerisel dialektgéografysk altyd tagelyk met S.W.-Drinte en S.E.Fryslân en de noardlike Feluwe bisjoen wurde moat ⁴. Wiist de spried fan *rim* op 'e wierheit fan dy konstatearring? Bij Heeroma fungearje de neamde gebieten as in ienheit bij biskate fornijingen yn lûding en wurdskat. Mar dy fornijingen komme praktysk nea diskant de Tsjonger, wylst *rim* krekt yn Fryskpratend

3 Hjir myn tank oan de tekener, de hear A.J. Lotgering fan 't Leechsaske Ynstitút R.U. to Grins.

4 Opmerklike foarbylden fan forbân tusken Fryslân en de kop fan Oerisel (en soms S.W.-Drinte) binne ek *trime*, *hokse* en *ankel* (TNZN III 8, IV 4, IV 5).

Fryslân it sterkst stiet. Dêr komt bij dat der neat gjin reden is om yn *rim* in fornijing to sjen.

Rim 'kastboerd' lûkt yn Fryslân doch in swiere sile. Sels biheind ta de Súdeasthoeke, moat it dêr konkurrearje tsjin it folle machtiger oanswettende synonym en yn dy Súdeasthoeke ek wol bikende etymon *boerd* (of lûdfarianten dêrfan). Amsterdam stjûrde syn list mar foech tsien jier earder nei syn korrespondinten as dat ik op it scooterke de Wâldhoeke trochfleach. Mar de grins fan de Amsterdammer *rim*-opjeften lei dochs noch justjes noardliker. De hear D. Miedema dy't ús tige holp mei in oprop oangeande rimmen yn molkenkelders yn de *Friese Koerier* fan 14 sept. 1968, mient *rim* 'kastboerd' noch wol heard to hawwen fan syn âlden, dy't ôfkomstich wienen fan Lytsewierrum en Akkrum; ik haw it dêr net opheine kind. Yn oare bitsjuttingen kin *rim* sterker stean. Ik wit dat net fan *potrim*, dêr't wij it oant nou ta dwaen moatte mei Waling Dykstra syn globale oantsjutting dat it foarkomt yn de Súdeasthoeke, mar wol fan *rim* 'hearamt', dat ik bg. notearre foar h 2,8 (hjir *rjim*); i 2,5-2,7-3,2-3,3-3,5-3,13; k 1,10-1,16-2,2-3,1-3,8 en 1 1,4-1,7. Yn twa plakken, Ousterhâle (1 1,16) en Ousternijegea (1 1,7), wie *rim* foaral bikend as it wurd foar in 'planke yn de molkenkelder'. Mar hoe dan ek, *rim* stiet yn dizze hoeke yn trije bitsjuttingen dúdlik yn opposysje ta trije oare wurden yn it oare part fan Fryslân, ta *boerd*, ta *ramt* en ta *rak*. Dat moat hast wol tsjutte op in âlde tastân, soe men sizze. Dat de dialektgéografyske stikels gongen bij mij foargoed omheech, doe't ik fan frou T. Teppema-Wynstra to Twellegea hearde, dat sij it yn har fammetiid heard hie bij de Hofstra's op Spears bij Skearnegoutum. Frou Hofstra, yn 1898 berne to Hilaerd!, soe *rim* brûkt hawwe foar de planken - tsiisplanken, sa't de hear G. Hofstra, nou to Hurdegaryp, mij meidielde - yn de molkenkelder; ûndersyk bij in suster fan frou Hofstra, dy't forstoarn is, wiisde út dat dat *rim* ûnmooglik út Hilaerd mei weinommen wêze kin, wylst it ek Hofstra sels, hikke en tein op 'e neamde pleats, folslein ûnbikend wie. Faeks dat de boerinne it oernommen het fan fammen út it *rim*-gebiet? De balken fan de molkenkelder to Spears rounen yn 'e lingte fan 'e kop-hals-en-romp-pleats. Op 'e flier wienen oan wjerskanten de skragen en it paed dêrtusken waard eigentlik yn twa smellere paden fordeeld troch de leechhingjende tsiisplanken, dêr't men tuskentrochroun. De trije stellaezjes, dy't neffens Waling Dykstra *tsiisbuorden* hjitten, en dêr't de losse planken fan hongen yn saneamde *tsiisjokken*, sieten op Spears likernôch in meter útinoar oan de neamde balken, hast oer de hele lingte fan de kelder⁵. De boppeneamde oprop yn de krante makke dat we op ûnderskate plakken de rudiminten of de lytsere opfolgers fan dy tsiisbuorden founen. De boerinnen fan nou brûke se om 'e selde reden as har foargongers fan doe: mûzen en oar bilangstellend gedierte kin der net bijkomme, allinnich hele tsizen haw ik der net mear op sjoen. . . , wol alderhanne oare itenswaer. Dàt *rim* in wurd foar 'tsiisplanke' wêze koe, biwiist in oanhael út *Eenige jaren in Amerika* (1888) s. 192: "In den kelder vindt men rimmen als in een kaaspakhuis/ . . ." ⁶. De skriuwer, Jan de Jong, biskriuwt wiswier Ameri-

5 Forl. V. Bruinsma, *Leerboek der boter- en kaasbereiding* (Gron. 1881), s. 207; J.J. Spahr van der Hoek, *Geschiedenis van de Friese landbouw I* (1952), s. 573.

Dit sitaet en de oanhellingen út wurk dat forskynd is nei it útkommen fan it *FriW* haw ik to tankjen oan de hear H. Pebesma fan de Fryske Akademy to Ljouwert.

kaenske tastannen, mar hij brûkt in byld dat him bikend is út it heitelân. Ut Sleat, mei men oannimme ⁷. En dat wie wer oanlieding om yn in foech tritich plakken fan de Súdwesthoeke to fornimmen nei *rim*, sûnder oar risseltaet as ien opjefte út Aldemardum (m 100',7). Biynfloeding troch de steatskultuer kin meitsje dat in wurd as *rim*, dat net foar itige Hollânsk giet, it plak romje moat foar angleichungen fan de Stienwiker tongslach oan Hollânsk 'kastplank'. Sa dielde H. Bruinenberg mij mei dat syn mem, hikke en tein to Stienwyk, *rim* brûkt hie, mar dat dat foar syn eigen wiif, likefolle Stienwiker, al sahwat in frjemd wurd wie.

At wij, mei de biheining dy't dizze *foarstúdzje* ús opleit, goed foar eagen, ús effen weagje oan spekulaties oer de rjochting fan in mooglike ekspânsje, dan leau ik dat dat foar ús *rim* hjir neat opsmyt. Moatte wij *rim* skare ûnder de Fryske wurden dy't oer Tsjonger, Linde en 't Stienwiker Djip gongen binne, lykas *jimme* (TONAG 18) en *tulle* 'tuolle'? Dan soenen we bij *rim* in wurd hawwe dat ek de Isel nommen hawwe soe, hwat wol sûnder wjergera is. Dêrbij, wij hawwe foar Gelderlân Kiliaen syn âlde opjefte *remme* Noardgermaensk of net -, dy't sûnder mis noch wol hwat súdliker pleatst wurde kin as de noardlike Feluwe. En it omkearde, nml. dat *rim* Fryslân út it suden ynkrongen wêze soe? Likefolle at Holthausen syn *rim*-opjefte fel om 't gat het of net, it is ûnoannimlik dat it Frysk yn syn âldere stadiums mank de neiste susterspraken as in ienling stien en *rim* net kend hawwe soe. En hokker oar op himsels steand etymon fan net to ûntstriden Sask komôf soe dan neamd wurde kinne dat safier yn Fryslân oprint? It iennige alternatyf soe dit wêze, dat wy *rim* 'kastboerd' hjir op syn eigen, nei alle gedachten dochs wol bilune terrein sjogge, dêr't it him to skoar set tsjin minder tipyske sinonimen, yn syn Súd-Fryske bigrinzing faeks min of mear to forlykjen mei *boadders* 'skuordoarren' (sjoch TONAG kaert 12). In oar gefal dêr't de Kop fan Oerisel him mei in great part fan Fryslân fordigenje moat tsjin opkringende sinonimen, is *earkrûper* (sjoch TONAG 25).

We sjogge op it *kastboerd*-kaertsje yn Fryslân in great gebiet mei *boerd* en lûdfarianten, dat him yn it ûntbrekkende part fuortset. Fan *boerd*, lykas *board* ûntstien út Aldfrysk *bord*, dat lykas *rim* ek 'rânne' bitsjutte, sjogge wy yn de lytse tippe Súdwesthoeke op ús kaertsje nochal hwat in forskat fan lûding. It soe nijsgjirrich wêze om ris nei to gean, hoe't de forhâldingen yn Fryslân lizze tusken de wurden *boerd*, *board* [bʊat] en *board* [bo.ət] en hwat harren meartallen binne; sa hie Dokkum as meartal fan *boerd*: *budden*. Eastlik slút it *boerd*(-en -fariante)-gebiet oan bij it bisibbe Grinslander *bret*, dat ek yn Drinte foarkomt, ienkear roune ta [brʊt]. Yn S. E.-Grinslân wurdt *boord* brûkt, kin it Amsterdammer materiael ús fornije. Hwat wij fan Drinte en Oerisel sjen kinne op ús kaertsje, makket frijhwat in bonte yndruk: bihalven (-)pla(a)nk(e), dat it

7 Mei't de *Encyclopedie van Friesland* it sitte liet, wie it earst nei in yngeand archifalysk ûndersyk fan drs. J. Visser (Ryksarchyf, Ljouwert), in fingerwizing fan M.K. Scholten (Frysk Letterkundich Museum, Ljouwert) en in femylje-karakteristyk fan R.P. Sybesma (fêdokter op It Hearrenfean) mei in forwizing nei W. T. van der Leij (fabrikant to Langwar) mooglik om de libbensbigrinzing fan de bakkerssoan Jan Eelkes de Jong fêst to stellen; alle fjouwer mannen hjir fan herten tank! Berne wie er to Sleat op 21.3.1864, stoarn is er to San Francisco op 5.8.1933.

Amelân ek het, fine wy yn Drinte súdlik fan de *m*-baen ek (*spiende*)-*baank* of (-*banke*). Súdlik fan de kop fan Oerisel fine we yn dy provinsje *bö(ö)n* en *bön(n)e*, boppedat, lykas ek oer de Isel, *schap(pe)*.

Teake Hoekema.